

BIBLIAI SZABADEGYETEM

HAGGEUS ÉS ZOFONIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE

Előadó: Fekete István

A könyv szerzője:

A könyv a próféta, Haggeus nevét viseli. Nevének jelentése: „ünnepi” ami feltehetőleg arra utal, hogy valamelyik ünnepnapon született. Haggeus volt az első a fogság utáni három kispróféta közül. A könyvében, valamint Ezsdrás könyvében (Ezsd 5:1; 6:14) foglaltakon kívül mást nem tudunk személyéről. Bizonyos kutatók véleménye szerint Haggeus a próféciák elhangzása idején olyan idős lehetett, hogy még látta az első templomot Jeruzsálemben (Hag 2:3). Akár így van, akár nem, a két templom közötti összekötő kapocsnak tekinthetjük a prófétát.

A könyv történelmi háttere:

Zakariás Haggeus próféta kortársa volt, több alkalommal együtt említi őket a Szentírás (Zak 1:1; Hag 1:1 stb.). Amikor Círusz király legyőzte Babilont (Kr. e. 539), vallási türelmet hirdetett a leigázott birodalom minden népének, így a zsidóknak is. Engedélyt adott nekik a visszatérésre és a lerombolt jeruzsálemi templom felépítésére is. Így indult el a zsidók kis csoportja Zorobábel (vagy Sésbaccar, lásd Ezsdr 1:8) vezetésével Jeruzsálembé, és hamarosan lefektették a második templom alapját, miközben ellenségeik igen megnehezítették az építkezés menetét. Círusz és fia, Cambyses uralkodása idején a zsidók kedvezőbb körülményeket tapasztaltak. A szomszédaik ellenállása viszont töretlen volt. Sajnálatos módon ennek következtében az emberek inkább csak saját javaikkal törődtek. Futótűzként terjedt a csüggedés. Később a samaritánusok nyomására a király egészen le is állította a templomépítést, a munkálatok vagy egy évre megszakadtak. A lelki hanyatlás idejében hívta el Isten Haggeus és Zakariás prófétát, hogy az Úr hatalmáról és a dicső jövőről szóló üzenetükkel felrázzák a népet, és így hitre térve újból képesek legyenek cselekedni. Szavaik feddést, figyelmeztetést közvetítettek. Üzenetük hatására újból el is kezdték a munkát, később megkapták Dáriusz király engedélyét, ami megerősítette Círusz korábbi rendeletét. A csüggedést legyőzve a két próféta, Haggeus, Zakariás, valamint a kormányzó, Zorobábel és Jósua főpap vezetésével a nép 4 év alatt, Dáriusz király 6. évében be is fejezték a templom építését.

A könyv fő témája: Haggeus könyve négy üzenetből áll, amelyekkel az volt a próféta célja, hogy felvegye a küzdelmet a csüggedéssel, nagy dolgok véghezvitelére készítse a népet. Haggeus világosan látta, hogy a templom, mint Isten jelenlétének látható székhelye erős kapocsként foghatja össze a nemzetet a szövetségi hűségben, a törvény iránti engedelmségben. Arra buzdította népét, hogy tegyenek meg mindent a templom újjáépítéséért.

Összességében véve elmondhatjuk, hogy Haggeus üzenete igen eredményesnek tekinthető, hiszen a vezetők és a nép is engedelmségükkel nemes példát állítottak minden kor hívői elé. Tiszta szívből összefogva dolgoztak, és igen rövid idő alatt elkészítették az Úr házát. Amennyiben a zsidók lelkülete töretlenül megmaradt volna olyannak, amilyen a próféta korában volt, az addig adott nagyszerű ígéretek beteljesedtek volna. Haggeus üzenete nemcsak figyelmeztet és int, de különösen lelkesít is.

Dáriusz 2. éve – Kr. e. 521			
1:1-6 Feddés a hanyagság miatt	2:1-5 A korábbi templom miatt szomorkodók vigasztalása	2:10-14 Példabeszéd Júda eljárás módjáról	2:20-22 Az Istennel szembe- helyezkedő népek veszte
1:7-11 Az aszály	2:6-9 Az új templom dicsősége felülmúlja majd az előzőét	2:15-19 Ha a nép enge- delmeskedik, elnyeri Isten áldásait	2:23 Zorobábelnek szóló ígélet
1:12-15 A nép válasza			

ZOFONIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE

A könyv címe és szerzője

A könyv a Zofóniás címet a látomást közvetítő próféta nevéől kapta. A név jelentése: „Jahve elrejt”, „Jahve elrejtett”, vagy „Jahve megőrzött”. A név jelentése utalás arra, hogy Isten megvédi Júdát az őt fenyegető helyzetben. Ez a név többször előfordul az Ószövetségben, 1Krn 6:36 (Séfánia), Jer 21:1 (Sofóniás), Zak 6:10, 14 (Sefániás), bár a magyar átírás nem minden esetben egyezik meg.

Zofóniás könyve első verséből tudjuk meg, kik voltak a próféta ősei. Ezek között szerepel egy Ezékiás nevű személy, aki a feltételezések szerint megegyezik Júda királyával (2Kir 18-20. fejezetek). Ezt támasztja alá, hogy négy nemzedékig visszamenőleg feljegyzésre került a családfája, ami csak a királyi, ill. nemesi származásúakra volt jellemző. Ez azt is jelenti, hogy távoli rokon volt az akkor hatalmon lévő júdai királlyal, Jósiással. Ez talán meg is nehezíthette az uralkodó réteg bűneinek megfeddését. Végül kiderül róla, hogy vagy jeruzsálemi lakos volt – erre utal a 4. versben írt „erről a helyről” kifejezés –, vagy jól ismerte a várost, ami a 10-11. versekből derül ki.

Történelmi háttér

A első vers arra is rámutat, hogy Zofóniás Jósiás király uralkodása idején, Kr. e. 640-609 között munkálkodott.

Annak ellenére, hogy Jósiás gyermekként került a trónra, és a nagyhatalmak ütközőzónájában nem sok esélye volt önálló életre és politikai döntésekre, ez javarészt mégis sikerült neki. Ennek oka, hogy az addig rettegett asszír birodalom – amely Izraelt is meghódította, és az északi törzseket Kr. e. 722-ben elhurcolta – gyengülőben volt. Az Újbabiloni Birodalom egy zseniális hadvezér, Nabupolosszár által Kr. e. 626-tól folyamatosan megdöntötte az asszírok hatalmát. Ezt a folyamatot lassította, hogy az asszírok szövetséget kötöttek az egyiptomiakkal, azonban a folyamatot megállítani nem lehetett, és végül Kr. e. 612-ben a médek és a babiloniak szövetséges csapatai elpusztították Ninivét, AsszírIA fővárosát.

Ebben a helyzetben, amikor az asszírok birodalma már gyengült, a babiloni pedig még nem erősödött meg, komoly lehetőség adódott politikai, vallási és társadalmi reformra. Jósiás elődei, mind Manassé, mind pedig Ámón pogány szokásokat vezettek be Júdában. Oltárokat építettek Baálnak, imádták a napot, holdat és a csillagokat. Moloknak olykor gyermekeket is áldoztak a zsidók (1:5). Jahve imádatát nyíltan nem hagyták el, de a vallási szinkretizmus egyre elterjedtebb lett, amit a próféták fáradhatatlanul bíráltak. A Jósiás által elkezdett megújulásnak új lendületet adott a törvény tekerceinek a megtalálása. A páska megünneplése erősítette mind a nemzeti tudatot, mind a Jahve iránti elkötelezettséget. Igaz, bálványimádás nem tűnt el teljesen. Ez a megújulás később mégis a babiloni fogságból hazatérők új vallási reformját alapozta meg.

A könyv témája – Az „Úr napja” kifejezést az Ószövetség más prófétáihoz hasonlóan határozottan használja a könyv. Isten küszöbön álló ítélete nem csak az Isten népén kívüli világot érinti, hanem Júdát is. A próféta kíméletlenül megfeddi a nép, a vezetők romlottságát, sőt bűneiket nevükön nevezi. Az ítélet nem csak elmarasztalást jelent. Minden ítéletet hirdető próféciónak – így Zofóniás üzenetének is – elmaradhatatlan velejárója, hogy a szövetséget megtartó Isten kegyelmes a maradékhoz. Isten irgalma folytán megtartja ígéreteit, és a hozzá hűségesek megmenekülnek.